

STRATEŠKE USMERITVE IN PRIORITETE DELA INŠPEKCIJE ZA KEMIKALIJE V LETU 2026

Po sklepu Vlade RS št. 06100-4/2015/15 z dne 02.04.2015 je določeno, da ministrstva, inšpektorati v njihovi sestavi in inšpekcije, ki delujejo na ministrstvih, na svojih spletnih straneh objavijo kriterije za določanje prioriteten inšpekcijskih nadzorov, upoštevaje oceno tveganja na posameznem področju. Inšpekcija za kemikalije (IK) deluje v okviru Urada RS za kemikalije (URSK) in izvaja nadzor nad izvajanjem predpisov, ki so v pristojnosti URSK in so namenjeni varovanju zdravja ljudi ter okolja pred kemijskimi tveganji. Pri tem lahko predlaga priporočila in usmeritve ter odreja ukrepe za izboljšanje kemijske varnosti. Poleg nadzora inšpektorji nudimo tudi strokovno pomoč pravnim in fizičnim osebam, ko je to potrebno zaradi izvajanja zakonov in drugih predpisov, ki jih morajo izvrševati zavezanci po zakonodaji, v pristojnosti Urada.

V skladu z navedenim je IK določila kriterije za uvrstitev zavezancev v skupine glede na tveganje za kemijsko varnost, ki služijo za določanje prioritet dela IK v okviru rednega letnega nadzora, kakor tudi za določanje prednostnih nadzorov v primeru ne planiranih inšpekcij.

Kriteriji za uvrščanje zavezancev glede na tveganje za kemijsko varnost:

Glede na oceno tveganja se zavezanci razvrščajo v tri skupine in sicer:

Skupina 1 –Veliko tveganje za kemijsko varnost

V 1. skupino se uvrščajo:

1. zavezanci, ki proizvajajo, uvažajo, skladiščijo ali uporabljajo kemikalije ali biocidne proizvode, razvrščene kot:
 - akutno strupene kategorije nevarnosti 1, 2 in 3 (H300, H310, H330, H301, H311, H331),
 - mutagene za zarodne celice, kategorije nevarnosti 1A,1B in 2 (H340, H341),
 - rakotvorne, kategorije nevarnosti 1A, 1B in 2 (H350, H351),
 - strupene za razmnoževanje, kategorije nevarnosti 1A, 1B in 2 (H360, H361, H362),
 - specifično strupene za posamezne organe pri enkratni izpostavljenosti, kategorije nevarnosti 1 (H370),
 - specifično strupene za posamezne organe pri ponavljajoči izpostavljenosti, kategorije nevarnosti 1 (H372)v skupni letni količini nevarnih kemikalij nad 500 kg,
2. zavezanci za pridobitev licence v skladu z veljavno uredbo o izvajanju uredb ES o predhodnih sestavinah za prepovedane droge,
3. zavezanci, ki opravljajo strateško dejavnost z blagom strateškega pomena za varnost in zdravje iz 1. skupine v skladu z veljavno uredbo o določitvi seznama strateškega blaga in pripadajočih nadzornih režimih.

Skupina 2 – Srednje tveganje za kemijsko varnost

V 2. skupino se uvrščajo:

1. zavezanci, ki proizvajajo, uvažajo, skladiščijo ali uporabljajo kemikalije ali biocidne proizvode razvrščene kot:
 - akutno strupene kategorije nevarnosti 1, 2 in 3 (H300, H310, H330, H301, H311, H331),
 - mutagene za zarodne celice, kategorije nevarnosti 1A,1B in 2 (H340, H341),
 - rakotvorne, kategorije nevarnosti 1A, 1B in 2 (H350, H351),
 - strupene za razmnoževanje, kategorije nevarnosti 1A, 1B in 2 (H360, H361, H362),
 - specifično strupene za posamezne organe pri enkratni izpostavljenosti, kategorije nevarnosti 1 (H370),
 - specifično strupene za posamezne organe pri ponavljajoči izpostavljenosti, kategorije nevarnosti 1 (H372)

v skupni letni količini nevarnih kemikalij pod 500 kg,

2. zavezanci, ki proizvajajo, uvažajo, skladiščijo ali uporabljajo kemikalije ali biocidne proizvode, ki niso razvrščene v skupine navedene v prejšnji točki, kemikalije s fizikalnimi nevarnimi lastnostmi vseh kategorij, jedke in dražilne kemikalije in kemikalije, ki povzročajo preobčutljivost), v skupni letni količini nevarnih kemikalij nad 500 kg,
3. zavezanci za registracijo v skladu z veljavno uredbo o izvajanju uredb ES o predhodnih sestavinah za prepovedane droge,
4. zavezanci, ki opravljajo strateško dejavnost iz 2. skupine v skladu z veljavno uredbo o določitvi seznama strateškega blaga in pripadajočih nadzornih režimih,
5. zavezanci, ki dajejo na trg in uporabljajo prepovedane oz. omejene kemikalije, ter zavezance, ki izvažajo kemikalije,
6. zavezanci, ki tržijo in uporabljajo predhodne sestavine za eksplozive, v skladu z uredbo o izvajanju uredbe ES predhodnih sestavin za eksplozive.

Skupina 3 – Majhno tveganje za kemijsko varnost

V 3 skupino se uvrščajo:

1. zavezanci, ki proizvajajo, uvažajo, skladiščijo ali uporabljajo kemikalije ali biocidne proizvode, s fizikalnimi nevarnimi lastnostmi vseh kategorij, jedke in dražilne kemikalije ter kemikalije, ki povzročajo preobčutljivost, v skupni letni količini nevarnih kemikalij pod 500 kg,
2. zavezanci, ki uporabljajo snovi iz 2. skupine veljavne uredbe o izvajanju uredb ES o predhodnih sestavinah za prepovedane droge,
3. zavezanci, ki ne opravljajo strateške dejavnosti, vendar so zavezanci po Zakonu o nadzoru strateškega blaga posebnega pomena za varnost in zdravje,
4. zavezanci, ki dajejo na trg detergente; v tej skupini kot manj tvegane za kemijsko varnost prištevamo tudi detergente kot take.

Uvrstitev zavezanca v določeno skupino določa tudi pogostost rednega inšpekcijskega nadzora:

skupina 1 – vsaj enkrat na dve leti,

skupina 2 – vsaj enkrat na tri leta,

skupina 3 – enkrat na tri ali več let.

V vsaki skupini se inšpekcijski nadzor prednostno izvaja pri zavezancih, ki še niso bili pregledani in/ali opravljajo proizvodnjo nevarnih kemikalij.

Inšpekcija za kemikalije sodeluje tudi v skupnih evropskih projektih nadzora, z ugotovljeno problematiko v evropskem prostoru in jo zato obravnava prednostno. Omnjeni projekti se izvajajo po harmonizirani metodologiji, gre pa za REACH Enforcement - REF projekte, BEF projekte na področju biocidnih proizvodov, idr. projekti, ki zajemajo nadzor proizvodov v stvarni pristojnosti IK. Kriteriji za izbiro zavezancev za nadzor v teh projektih so določeni po enotni EU metodologiji za vsak projekt posebej.

Obravnava Safety Gate notifikacij o nevarnih proizvodov sledi enotni metodologiji določeni z zakonodajo EU o nadzoru notranjega trga, ki je zavezujoča za vse nazorne organe unije.

Poleg rednih IK izvaja tudi izredne nadzore (prijave, odstopi drugih organov informacije, pridobljene na terenu, iz medijev idr.), in sicer glede na oceno tveganja v konkretnem primeru.

Kontrolni pregledi se izvajajo le v primerih, ko je potrebno nedvoumno ugotoviti, ali je zavezanec odpravil predhodno ugotovljene pomanjkljivosti oz. ali je izvršil odrejene ukrepe.

Glede na prioritete, ugotovljena tveganja in načrtovane mednarodne projekte je IK določila naslednje aktivnosti, **ki bodo predmet usmerjenih inšpekcijskih pregledov v letu 2026:**

1. vzorčenje tekočin za čiščenje in/ali odmrzovanje vetrobranskega stekla: Uredba REACH, Priloga XVII, vnos 69; do 15 vzorcev;
2. vzorčenje mehkih plastičnih izdelkov: Uredba REACH, Priloga XVII, vnos 51; do 20 vzorcev;

3. nadzor DDD (dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija): Uredba (EU) 528/2012 o dostopnosti biocidnih proizvodov na trgu in njihovi uporabi; do 30 zavezancev
4. mednarodni projekt nadzora razvrščanja in označevanja nevarnih zmesi – REF-14: Uredbi REACH in CLP; do 40 zavezancev;
5. mednarodni projekt nadzora povzetkov lastnosti biocidnih proizvodov (SPC) – BEF-3: Uredba (EU) št. 528/2012 o dostopnosti biocidnih proizvodov na trgu in njihovi uporabi; do 30 zavezancev
6. nadzor mikroplastike: uredba REACH, Priloga XVII, vnos 78; do 10 zavezancev
7. nadzor predhodnih sestavih za eksplozive: Uredba (EU) 2019/1148 o trženju in uporabi predhodnih sestavin za eksplozive; do 10 zavezancev
8. nadzor predhodnih sestavih za prepovedane droge: Uredbi (ES) 273/2004 in 111/20025 o predhodnih sestavinah pri prepovedanih drogah; do 10 zavezancev
9. nadzor prodaje biocidnih izdelkov namenjenih poklicnim uporabnikom: Uredba o izvajanju uredbe (EU) o dostopnosti biocidnih proizvodov na trgu in njihovi uporabi, Uradi list RS št 2/25; do 15 zavezancev